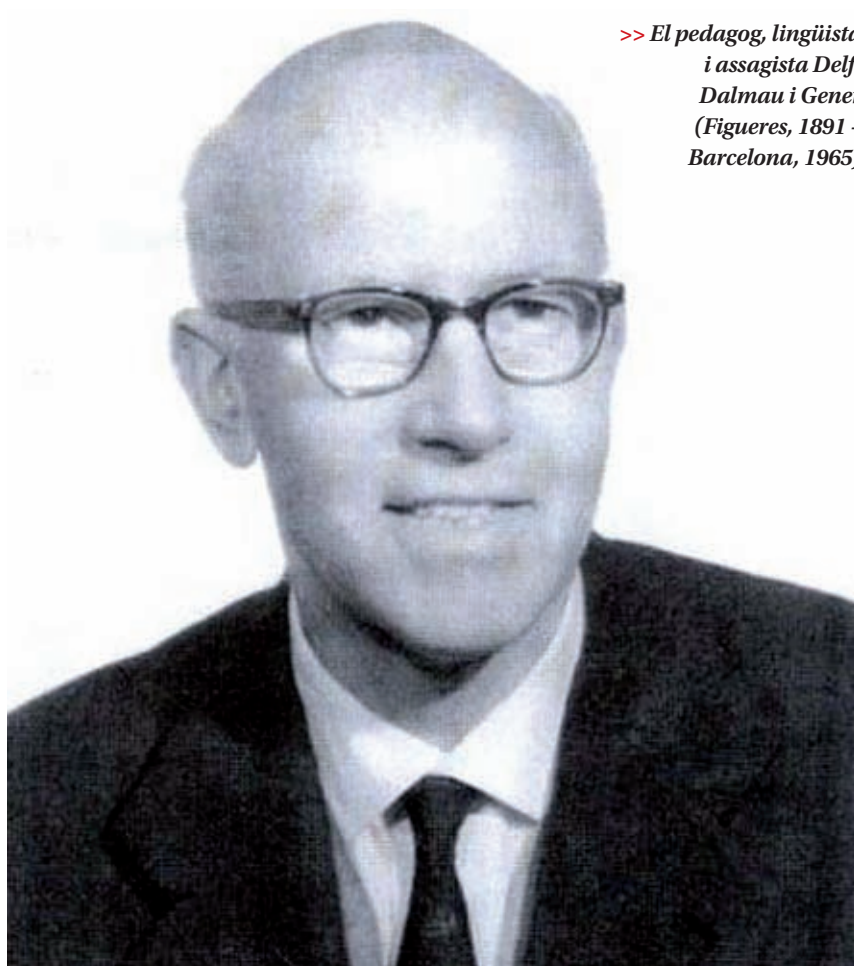

Una altra mena d'amor Delfí Dalmau

VICENÇ PAGÈS JORDÀ > TEXT

El flirteig epistolar segons Delfí Dalmau

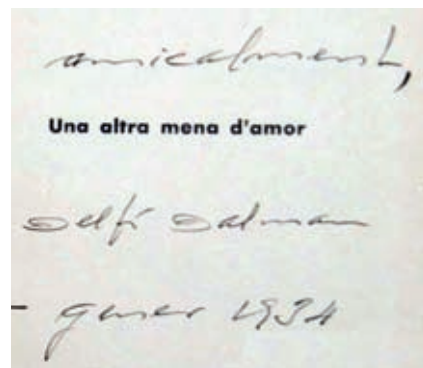
>> *El pedagog, lingüista i assagista Delfí Dalmau i Gener (Figueres, 1891 – Barcelona, 1965)*

L'any 1931, Cèsar August Jordana publica *Una mena d'amor*, una novel·la que inclou escenes de sexe explícit, i que Aloma, la protagonista del llibre homònim de Mercè Rodoreda, compra mig d'amagat i explica que «feia escriure». Quatre anys després, el 1935, **Delfí Dalmau i Gener** (Figueres, 1891 – Barcelona, 1965) hi contraposa *Una altra mena d'amor*, subtítulada *Novel·la postal*, que publica a l'editorial Clarisme, vinculada al setmanari del mateix nom, que dirigia ell mateix.

Tot i que va publicar tres novel·les, Delfi Dalmau, que aquest 2015 fa cinquanta anys que va morir, és més conegut com a pedagog, lingüista i assagista que no pas com a narrador. Home eminentment pràctic, va ser professor, va fundar la cadena de liceus Dalmau, va impulsar l'ensenyament per correspondència i va crear nous sistemes de transcripció. És autor de *Taquigrafia catalana* (1935) i de *Poli-glòtisme passiu* (1926, reeditat el 2010 per Voliana), en què reivindica que cadascú utilitzi la seva llengua i entengui la dels altres. També va publicar llibres en esperanto.

Una altra mena d'amor està formada per la correspondència entre el narrador, que encara no ha complert els vint anys, i una noia alemanya que s'acosta a la trentena. Aparentment estimulat per la curiositat i l'afany de coneixement, el narrador es fa passar per un home casat i emmainadat. Al començament, informa la seva corresponçal sobre la sardana i l'esperanto, mentre que ella sembla més interessada per l'horòscop i la situació econòmica. De mica en mica, però, la relació es decanta cap a l'expressió verbal d'un erotisme indubtable.

>> Portadella d'Una altra mena d'amor dedicada per Delfi Dalmau. A l'esquerra, fotografia de Delfi Dalmau publicada el 1913 amb motiu d'una conferència que va impartir al Cercle de Belles Arts de Barcelona sobre la importància de l'esperanto.

El llibre pot servir com un manual d'instruccions per flirtejar per escrit. Situat a l'any 1911, incorpora tècniques d'aproximació que poden resultar útils a l'era de les xarxes virtuals, quan torna a ser freqüent conèixer desconeguts mitjançant el llenguatge escrit. El narrador d'*Una altra mena d'amor* s'esplaia sobre les limitacions de la societat, la llibertat moral, la decadència de les relacions, i advoca per «una moral més humana, més normal, més sana, més franca». Intercanvien fotografies, i ella li fa saber que pesa «solament seixanta quilograms», un adjectiu que, en vistes del canvi de model de bellesa femenina, poques corresponçals utilitzarien avui dia. Llavors la intimitat es desferma: «Serem afins vós i jo en aspecte de fredor i en interior volcànic?», «Com em plauria que em manéssiu», «La fruita prohibida és la més dolça», «Cada dia més us desitjo». Ras i curt: ella vol ser «posseïda», ell desitja «penetrar la vostra

>> Una mena d'amor (1931) de Cèsar August Jordana.

ànima» i li proposa una cita, a Barcelona, a Anvers, on sigui.

Endut per aquest vertigen postal, el narrador inicia una nova relació epistolar, aquesta vegada amb una mestra sueca de vint-i-pocs anys. En aquesta ocasió, va al gra de seguida: «Quant a vós, jo ho desitjo tot». La sueca, però, li para els peus i no es queda curta a l'hora de reflexionar per carta: «Déu no ha creat sinó dos sexes febles. El tercer, el fort, per ara no ha estat creat». Enlluernat, ell li confessa la seva edat, i poc després se sincera amb l'alemanya: li torna les fotos i la relació s'acaba de manera abrupta (aparentment, ella no li contesta). A l'últim, ho explica tot a la promesa –amb ella, s'expressa sempre de viva veu–, li confessa les seves debilitats, ella el fa participar de les seves, i d'aquesta manera, una vegada nets de culpa, es disposen a unir-se en matrimoni.

Tant el procés d'enamorament virtual com l'optimisme amb què afronta la relació amb la promesa –«el nostre amor ha d'ésser diferent»– semblen prou actuals. En canvi els temes col·laterals de la correspondència resulten pintorescos: el narrador adoctrina la noia alemanya sobre el doctor Zamenhof i sobre l'esperan-

***Una altra mena d'amor* està formada per la correspondència entre el narrador, que encara no ha complert els vint anys, i una noia alemanya que s'acosta a la trentena**

>> **Ludwik Lejzer Zamenhof**
(1859 - 1917) *va ser un oftalmòleg jueu, iniciador de l'esperanto.*

tista palamosí Frederic Pujulà, reivindicava el submarí de Narcís Monturiol i la catalanitat de Cristòfol Colom. Ella no sembla estar-hi gaire en sintonia, ja que elogia el seu emperador, i de passada el rei d'Espanya i tot.

Una altra mena d'amor s'inicia amb uns presumptes anuncis de noies que volen establir correspondència, i amb una pàgina semblant però escrita enterament en esperanto. És un joc lingüístic i literari que no tindrà continuïtat. La resta del volum es manté en un català estàndard, amb escassíssimes excepcions dialectals (*rampellar*) i algunes paraules que avui podríem considerar gairebé en perill d'extinció, com *xiroi*, *tabalot*, *belluguet* o *potinga*.

En un capítol preliminar, l'autor es cura en salut: «No faig novel·la pura, ficció pura, cosa impossible. No faig biografia ni autobiografia sense gens d'artifici, perquè també això és impossible». Tant Delfí Dalmau com el narrador d'*Una altra mena d'amor* treballen a la dècada de 1910 a la Berlitz School de Barcelona. Pel que fa a les relacions sentimentals, val la pena preguntar-se si són tan alternatives al llibre de Cèsar August Jordana. Més enllà de la impossibilitat de contacte físic, la vinculació que persegueix el narrador no sembla gaire diferent de la que apareix a *Una mena d'amor*, només que en el cas de la novel·la de Dalmau no s'acaba de concretar. El desig, però, hi és ben explícit. Hi ha acostaments, dubtes, insinuacions, propostes, atacs i replegaments. A les últimes pàgines ens asabentem que el narrador es petoneja

>> **Mercè Rodoreda i Gurgui**
(Barcelona, 10 d'octubre de 1908 - Girona, 13 d'abril de 1983).

amb més d'una alumna de l'acadèmia. Tot plegat es pot prendre com el preludi a la necessària confessió mútua que es fan els promesos. Si Dalmau pretenia oposar una certa espiritualitat a la carnalitat de Jordana, no ho va acabar d'encertar: és la mateixa mena d'amor, només que limitat per la correspondència i estroncat abans que tingui temps de consumir-se.

L'estil de Delfí Dalmau és directe i funcional, més semblant al que predomina en un imprès comercial que en un recull de cartes romàntiques. No té la intensitat sentimental de les cartes anònimes de *La monja portuguesa*, ni la profunditat psicològica de *Les relacions perilloses*, de Choderlos de Laclos, ni la sensació d'abisme que trobem a la *Carta d'una desconeguda*, de Stefan Zweig, ni tan sols la densitat cultural de *84, Charing Cross*, de Helene Hanff. Llegint-les, recordem aquell passatge que Franz Kafka, aquell gran corresponsal, va escriure a Milena Jessenská: «Escriure cartes significa despullar-se davant dels fantasmes, una cosa que ells esperen amb desfici. Els petons escrits no arriben mai al seu destinatari sinó que els fantasmes se'ls beuen pel camí».

Vicenç Pagès Jordà
és escriptor.

La sueca, però, li para els peus i no es queda curta a l'hora de reflexionar per carta: «Déu no ha creat sinó dos sexes febles. El tercer, el fort, per ara no ha estat creat»